

Politik Bilim

Karamsarlığın nedeni (4)

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>

Karamsarlığımın iki nedenini söyledim: İlki, ulusal stratejiden yoksunluk; ikincisi de bilim, teknoloji ve inovasyon alanında izlenecek ulusal politika ve stratejilerden (özellikle bunların tasarlanmasından) sorumlu kurumlarımızın bu alanda birbirlerini etkisizleştiren tutumlarıydı... Diyelim, bir gün bu iki sorun çözüldü. Ama, çok daha derin de başka bir sorun daha var: Bu gidişle Türkiye'de ulusal bir strateji uygulama imkânının kalmayacak olması... Bu da ne demek? Önce, gidişata ilişkin birkaç fotoğraf:

"Türkiye'nin 500 büyük sanayi firmasının 158'i yabancı sermayeli. Bu 158 firmanın 97'sinin sermayesinde yabancı ortağın payı %50'nin üzerinde... 158 yabancı sermayeli şirketin satışlardaki payı %42,5 oranında..." (Güngör Uras; Milliyet, 28. 07.2005.)

Uras, bunları yazdıktan beş ay sonra şöyle bir başlık atmış: **"Yabancılar ne var ne yok alıyor (Biz de satıyoruz)"** (Milliyet, 02.01.2006); ve bu alım satımın çarpıcı bir dökümünü vermiş. Yaklaşık sekiz ay sonra, Yiğit Bulut, bu alım satımın bankacılık cephesindeki dökümünü yapmış (Radikal, 24.08.2006): **"Türk Bankacılığı bitiyor... Anlatmak istediğim, 'Türk sermayesinin sahip olduğu bankalar' dönemi kapanıyor... Peki bu gelişme bizler için iyi mi? Cevabı ben vereyim... Yabancıların gelişmiş AB ülkelerindeki payları şöyle: Avusturya %19, Fransa %19, Danimarka %17, İspanya %10, İtalya %8; Almanya %5, hâttâ Yunanistan'da bile %20... Bankaların toptan yabancılarla satılması iyi bir şey ise, Almanya başta olmak üzere 'gelişmiş Avrupa' dediğim ülkeler çok mu aptallar ki, bankalarının millî sermaye elinde kalması için uğraşıyorlar."** (Hemen belirteyim; Türkiye'de, "bankacılık sektöründe şimdiden %30'luk bir yabancı payı var." [Oğuz Oyan; Dünya, 09.02.2007])

Uras'ın 2006'nın 2 Ekim'indeki başlığı gelinen durumu özetliyor (Milliyet): *"Ekonominin kaderini yabancılar belirliyor. Türkiye'de ekonomi üretime dayanmıyor, piyasaya dayanıyor. Piyasanın ipi ise yabancıların elinde."* Uras, bu genel tabloyu tamamlayan tespitlerini sürdürmekte; örneğin, 20 Şubat'taki (2007, Milliyet) başlığı şöyle: **"Yabancılar 'yapmaya' değil 'almaya' geliyor."** Ve açıklıyor: *"Bize son yıllarda gelen yabancı sermaye yatırım yapmaya değil, satın almaya geliyor. Ernst&Young'un 23.01.2007 tarihinde Milliyet Ekonomi'de yayımlanan raporunda, 2006 yılında Türkiye'de toplam 18,3 milyar dolarlık birleşme ve satın alma işleminin gerçekleştiği, bu işlemlerin %90'ının yabancılarca gerçekleştirildiği belirtiliyordu."*

Acaba, bu yazarlar mı çok pimpirikli yoksa Devlet Bakanı Ali Babacan'ın ileri sürdüğü gibi, "yabancı sermayeye tepki paranoya mı?" Sorunun yanıtını yine bir ekonomi yazarından; ama, bu kez fevkalâde temkinli bir yazardan alalım: *"Yabancı sermayeye karşı gösterilen milliyetçi tepkiyi 'paranoya' olarak nitelemek kolay ama bu tür tepkilerin günümüzün dünyasında önem kazandığını da göz ardı etmemek gerekiyor."* (Osman Ulagay; Milliyet, 07.02.2007.) Ulagay yazısında İngiltere, ABD, Fransa, İspanya, Rusya ve Venezuela'daki tepkilere ilişkin örnekler sıralamış. Örnekleri çoğaltmak mümkün. Aslında, ABD, İngiltere gibi, küreselleşmenin başını çeken ülkelerde yabancı sermayeye karşı çıkılması hiç de garip değil. Çünkü, mimarı oldukları küreselleşmenin **yabancı sermayenin önündeki sınırları** kaldırmayı hedeflediğini; ancak, kaldırılacak sınırların **kendi ulusal sınırları olmadığını** en iyi onlar bilir. Garip olan, küreselleşmenin güçlülerin ulusal çıkar motifleriyle örüldüğünü ve geçerli kuralın 'âleme verir talkını

kendi yutar salkımı' olduğunu cümle âlemin bildiği bir dünyada, Türkiye'nin talkını yutup varını yoğunu yabancılara satıyor olmasıdır.

İyi de, bütün bu söylenenlerin, bu köşenin konusuyla ilgisi ne? İlgisi basit: Bir ülkede yürütülen ekonomik faaliyetlerde stratejik denetim ağırlıklı olarak yabancıların eline geçiyorsa, o ülkede 'ulusal bir strateji' uygulamanın koşulları da ortadan kalkıyor demektir; özellikle de bilim ve teknoloji alanında...

CBT. 23 Mart 2007